

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.“ într'una cu suplimentul „Fóia Pedagogică“
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Chestiunea națională în parlament.

Erau sgomotóse desbaterile parlamentului nostru în timpurile trecute, când aveam și noi reprezentanți acolo.

Deputații români sciau accentua cu aplomb pretensiunile noastre naționale, și lumea cea mare lua notiță despre pretensiunile noastre, cari erau accentuate la locul cel mai competent, în parlament.

Tribuna parlamentului nostru a avut celebrități pentru a accentua cu demnitate pretensiunile noastre naționale, și nu odată parlamentul s'a ocupat cu afacerile naționalităților.

Epocal va rămâne anul 1879, când cu legea pentru introducerea limbii magiare în școlile populare.

Nici-odată n'a eșit mai pronunțat în relief caracterul poliglot al statului nostru.

Românii, Sașii, Sârbii, în parte și Croații au dat mână și au purtat o luptă comună, luptă, care a făcut onoare naționalităților.

Și erau bine reprezentate în parlament naționalitățile din patria noastră; în lupta cea crâncenă partea morală, învingerea morală a fost pe partea naționalităților.

Epoca acesta a fost cea de aur în luptele parlamentare dela noi.

În ea s'a ilustrat puterea noastră morală, și noi cu mândrie facem provocare la luptele mărețe de atunci, când parlamentul țerei resuna de apărarea demnă a naționalităților.

În anul 1883 deputații naționali erau mai răriți.

Era vorba de legea pentru școlile medii. Lupta s'a purtat atunci pe o basă largă, cu multă erudițiune și cu adevărat devotament în casa magnaților. Eroul în lupta acesta a fost metropolitul nostru, care în felul său de a lupta, a sciat inverșunată în cea luptă înverșunată.

De atunci în parlamentul nostru rar am mai vădit desvoltându-se lupta națională.

Deputații naționalităților în timpul demutau au intrat în partida guvernamentală, și noi românii ađi avem un singur deputat român, care ține a se prezenta cu demnitate în numele nămului român, care la trimis acolo se-i represinte interesele.

Este vorba de a da în competența curților cu jurați unele afaceri, cari până acuma erau în competența judecătorei ordinare.

Noi nu ne-am entusiasmat nici de instituțiunea curților cu jurați.

De când această instituțiune s'a pus în serviciul curentului de ađi, de când prin stergerea curței cu jurați din Sibiu și punerea ei la Cluș în centrul șovinismului curentului de magiarizare, curțile cu jurați nu au mai fost scut legal pentru cetățenii asupriți.

Chemat pentru delict de presă înaintea curților cu jurați în curentul bolnăvicios cu magiarizarea, omul era din capul locului clar, că va fi condamnat.

Era evidentă tendința de a face din această instituțiune modernă un factor al curentului de ađi, și noi mai bucuram stam înaintea judecătorului, care stă cu legea în mână și cu răspunderea pentru sentința adusă, decât înaintea curței cu jurați, care judecă după inima sa, și care pentru judecata adusă nu are nici o răspundere.

La acest proiect de lege deputatul Dr. Nicolau Șerban a sciat provoca declarațiuni pentru noi prețioase din mai multe puncte de vedere.

Deputatul Șerban a pus în plenul parlamentului chestiunea cu ideea de stat magiar, o fantomă această, în numele căreia se fac toate, pentru care se fac toate, sub firma căreia se fac toate, dară căreia până acum nime nu i-a dat o definițiune, nime n'a spus încă ce este ideea de stat magiar.

La proiectul actual de lege ministrul a luat de basă legile din 1844, cari n'au aplicare în cazul concret, deore-ce atunci instanțele prime erau în municipii.

Mai mult: *cu totala ignorare a legii de naționalități, ministrul actual*

de justiție a luat de basă a proiectului său unșul nelegal, a substituit legea cu călcarea legii, acestei călcări de lege îi atribue valóre de drept și putere de lege, și acesta o face între aplausele parlamentului.

În desbaterile actuale s'a pus pe tapet chestiunea națională.

La alt loc dăm după notițele stenografice ale biroului parlamentar vorbirea deputatului Nicolae Șerban, și vom continua cu reproducerea acestei interesante desbateri.

În special cu legea pozitivă în mână ne vom mai ocupa cu răspunsul ministrului, care în tre împrejurări normale chiar și în statul nostru pentru vedita călcare de lege ar fi pus pe banca acusaților.

Fond pentru proselitism. Am cetit și în „Tribuna“ la timpul său, că în prima ședință plenară a consistoriului din Lugos, ținută sub presiul noului episcop, după-ce episcopul și a desvoltat programul activității sale pentru viitor, parochul din Zăbrani și asesor consistorial Ioan Boroș, de bucurie a făcut o fundațiune de 300 fl., cu scop, ca din venite să se dea ajutoare parochiilor *neconverșe*.

„Unirea“ încă ne aduce scirea acesta. Ambele aceste foi însă, deși din al lor punct de vedere nu le-ar sta rău să salute cu bucurie acest început modest, dar de mare însemnătate pentru apostolii colegiului „de propaganda fide“ — comunică scirea simplă, fără nici o observare din partea lor.

Dar „Dreptatea“ nu se mulțamește numai cu reproducerea simplă, ci spre încurajarea celor interesați în cauză, dă expresiune și simțemintelor sale, introducând scirea cu cuvintele următoare: „Altă faptă îmbucurătoare, care ni-se vestese tot din Lugos“ și încheind cu „Faptele frumoșe vorbesc dela sine“.

Credem că nu pentru suma de 300 fl. se bucură „Dreptatea“, care e un dar destul de marinit de la un paroch dela sate, dar ca fond e neînsemnat pentru un scop așa mare, ci se bucură pentru intențiunea

ce se manifestă în întemeierea acei fond, care denotă direcțiunea erei noue inaugurată în diecesa Lugosului.

Negreșit că parochiile „neconverșe“ nu se intenționează a se forma în contul parochiilor existente romănesci ortodoxe, de ale căror prosperare neconturbată presupunem că trebuie să se intereseze și „Dreptatea“.

Intr'adevăr „Faptele vorbesc dela sine“!

Furtună în „Unirea“ Din incidentul admiterei congresului catolic în chestiunea autonomiei bisericesci, „Unirea“, carea pe semne a aflat de conferența ce au ținut-o laicii în săptămâna trecută în Cluș, scrie un articol foarte rășboinic sub titlul: „Autonomia“, prin care ne pune în vedere o luptă pe mórte și viață între românii greco-catolici și între romano-catolici, până când și românii greco-catolici își vor căștiga „o autonomie deosebită de ori ce altă autonomie.“

Cităm din amintitul articol următoarele schinte:

„Era noi toți pentru unul și unul pentru toți vom sări. Și de s'ar cufunda pământul pe noi întrepeđi (? R.) ne va afla întru apărarea drepturilor noastre. Și dacă trădători s'ar afla, îi vom nimieci; și dacă slabi s'ar găsi, îi vom da de lături; și dacă viața ni-s'ar cere, o vom da cu dragă inimă.“ (Grozav! R.)

„Una însă nu vom da, una nu vom jertfi: Autonomia întregă, proprie și neatârnată a provinciei noastre bisericesci romănesci greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș“.

Noi o credem, — dar ne temem, că dl Nic. Densușanu nu va crede domnilor dela „Unirea“, pentru-că tot „Unirea“ l combătuse mai an, când el se provocase la sinodul din 1850.

Revista externă.

Grecii nu voesc să pertracteze direct cu Turcii. Edhem-Pașa a primit însărcinare dela guvernul său, ca să începă pertractări directe cu Grecia,

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Urmază: „predoslovia“ care se încheie așa: „Al mării tale mai mic plecat slugă Lupul Bogdan Hatman.“

Cuprinsul cărții stă din învățături în formă de întrebări și răspunsuri despre însemnătatea liturgiei și ale singuraticelor acte din ea, despre cunoscințele pregătitoare la trépta preoției și alte taine. Cartea este destinată pentru pregătirea candidaților la trépta preoțescă.

11.

Octoich. *ce se dice Osmoglasnic, care acum întâiu s'au tipărit din porunca și totă cheltuiala Prealuminatului Domn Ioan Constantin Basarab Voivoda. Metropolit fiind a totă țera Kir Teodosie.*

Textul stichirilor din Octoich e preste tot în limba slavonă; numai titlul cărții și pe pagina următoare:

„Stichuri politice 10 asupra stemei prea luminatului, slăvitului și blagocestivului Domn Ioan Constantin B. Basarab Voevodă“; apoi o adresă către principele Constantin Basarabă la începutul cărții și adresa către clerul înalt, la finea cărții, ambe scrise

de Mitrofan, episcopul Buzăului; în textul cărții nu mai îndrumările tipicale sunt în limba română.

Cartea, care se vede din adresa — deșoțiune cătră principele, a existat ca manuscris în desuțiune bisericeilor, și acum pentru întâia oară s'a tipărit cu notițele și îndrumările de tipic de asupra stichirilor în limba slavă. Cartea acesta în forma prezentării ei, ne dă o iconă clară despre procesul de emancipare al limbii române de limba slavă în biserică.

12.

Pentecostariu. *carele are întru sine slujba ce i se cuvine lui. Care acum întâiu s'au tipărit din porunca și totă cheltuiala Prealuminatului Domn Ioan Constantin Basarab Voivoda. Metropolit fiind a totă țera Kir Teodosie. Și s'au tipărit în Sfânta Episcopie dela Buzeu în anul dela zidirea lumii 7209.*

Pentecostariul este o continuare a tipării de cărți bisericesci tot prin Mitrofan, Episcopul Buzăului. El este tipărit în anul următoriu după tipărirea Octoichului mare și arată de progres în folosirea limbii romănesci; în el afară de îndrumările de tipic mai sunt tipărite în limba română și unele părți din textul propriu al cărții, precum sinaxarele ș. a.

Precuvântarea la Pentecostariu, care ca și la Octoich conține o adresă de laudă către Domnul Constantin Basarab, este scrisă de metropolitul Teodosie, eră curățitul de încheiere, tot ca la Octoich, de Episcopul Mitrofan al Buzăului.

Stichurile politice de desuptul stemei domnitoriului sunt în Octoich următoarele 10:

Semn strajnic și armă la rășboiu prea tare

Din ceriu fu arătat o minune mare,

O cruce de stele pe ceriu însemnată,

Marelui Constantin Christos i arată,

Cu slove împrejur scrise Rîmlenesci

Pre toți vrășmașii ței tu se-i biruesci,

Acuma și Corbul încă o arată

Domnului Constantin în această dată

Dându-i lui putere cu nădejde bună,

Ca să stăpânescă, că-i de viță bună.

Eră stichurile politice din Pentecostariu asupra numelui Domnitoriului sunt următoarele 12:

Bună tocmire vedem, Dómne Constantine,

Că numele-ți cu fapta-ți are întru tine.

Când Constantin, Tărie, stare închipesce,

Ce și din buna-ți faptă chiar se dovedesce,

Că tare stai, și grijesci de casele sfinte

Și de podóbele ei, din suflete ferbinte

Cărți tipărint țerii pe limba romănescă

Dumneșeu a mar' daruri se te învădnicescă.

Avea-vei măria ta nemuritoriu nume

Ca și sfântul Constantin în această lume,

Slăvi-vor cei următori prea sfânta Troiță

Ne uitându-ți numele cel de bună viță.

(Va urma.)

dar această a declarat prin guvernul său reprezentanților puterilor, că de ôre-ce Grecia își încrede acestora apărarea intereselor sale, n'are cause de a se dimita la tractări nemijlocite cu Turcia. Cu toate aceste neînțelegeri, zona neutrală dintre cele două armate a fost delimitată. Distanța între cele două lagăre ale armatelor grecesci și turcesci, e de 800 de metri.

Puterile au convenit, ca Creta să capete autonomie sub suveranitatea Sultanului.

Din parlamentul magiar.

Sedința dela 19 Maiu 1897 st. n.

A decurs fără nici un interes. Singur Visontai Soma în vorbirea sa asupra proiectului de lege despre judecătorii cu jurați a produs ôre-care senzație prin desvîlirea, că în ministerul de justiție există un *cabinet noir*, care așa se vede, nu are altceva de lucru, decât să îndrume procurorii de stat pe cine și ce se persecute. Ministrul Erdélyi négă această cu indignațiune. Conte Batyányi dă drept la amândoi, ér Ragályi Lajos țice, că dacă ministrii vreau ca nimeni să nu se îndoască în cuvintele lor, să spună totdeauna adevărul, nu cum a făcut Bánffy mai de multe ori.

La sfîrșitul sedinței Mariay Péter înainteză o interpelațiune privitoare la unele tulburări ivite între credincioșii greco-cat. rom. din Leta-mare și preotul lor, pe care l-au oprit cu forța de a mai oficia în biserică.

Sedința dela 20 Maiu n. 1897.

Tot așa a decurs și sedința de ađi, ca și cea de ieri. La ordinea țilei vorbesc numai deputați opoziționali, cari demustră, că proiectul de lege dela ordinea țilei nu e altceva, decât un nou mijloc pentru de a întări domnia partidului liberal dela putere.

Sedința dela 22 Maiu n. 1897.

În sedința această s'a terminat desbaterea generală asupra proiectului de lege despre judecătorii cu jurați. Ultimul cuvânt l'a avut ministrul de resort Erdélyi, carele răspundând la diferitele observări ale deputaților opoziționali, négă, că actualul proiect de lege ar fi îndreptat câtuși de puțin în contra opozițiunei, ori în contra naționalităților nemagiare.

Referitoriu la această chestiune se exprimă în modul următoriu:

Acest proiect de lege justițiară nu pôte fi adus în legătură cu chestiunea naționalităților; eu bucuros vîd ședînd pe bancele judecătoriei cu jurați cât mai mulți dintre cetățenii noștri de alte naționalități, țice ministrul, pentru-că această îi aduce mai aproape de idea de stat magiar; aceea însă am fost silit să o iau în lege, că numai acela pôte fi membru în judecătorie cu jurați, care scie limba magiară în cetire și scriere, fiind această după lege limba legislativă.

După-ce însă sunt ținuturi în țeră, unde naționalitățile se află în masse mai mari și după-cum arată statistica în ținuturile acestea cei-ce sciu limba magiară în vorbire și scriere sunt într'un număr mai restrîns, am luat în combinare și deregătorii publici ca să se pôtă recuire numărul recerut pentru constituirea judecătoriei cu jurați, ér unde nu s'a putut recuire acest număr nici așa, am contopit două séu mai multe cercuri ca să se pôtă satisface legii. Astfel ministrul.

Acum judece ori-ce om cu mintea sănătósă și cu inima curată, că ministrul adevărul a grăit, când a țis, că acest proiect nu este îndreptat în contra naționalităților.

Erdélyi négă și acum că în ministeriu ar fi vre-o persoană, care s'ar ocupa numai cu urmărirea publicațiilor prin pressă cari ar trebui persecutate pentru pedepsire. A-césta o face procuratura și numai la propunerea acesteia dă guvernul îndrumare de urmărire.

La votare proiectul se primesce în general ca baza pentru pertractarea specială.

Purcețdîndu-se la această, deputatul Schreiber propune modificarea, ca pentru cualificarea membrilor judecătoriei cu jurali în ce privese cunoștința limbii magiare să fie de ajuns dacă aceea o vorbește și să nu i-se mai cêră să o scie și în scriere și cetire.

E combătut vehement de Sághy, Batyányi și Polonyi, carele cest din urmă propune, ca și femeile cu cultură mai înaltă să fie cualificate de jurați în judecătorie de jurați.

La urmă s'a înaintat o interpelațiune din partea lui Visontai referitoare la scandalurile baronului Nopcsa, intendantul operei, față cu unele dansătoare de ballet.

Sedința dela 23 Maiu n. 1897.

La ordinea țilei desbaterea specială asupra proiectului de lege despre judecătorie cu jurați. Discuția o deschide Gyóri Elek, carele nici nu ia în considerare cele țise de Schreiber cu privire la cunoștința de limbi pentru cualificarea juraților de judecătorii. Cu privire la preoți se declară, că acestia nu pot fi membri ai judecătoriei cu jurați, de ôre-ce din cauza celor auđite la mărturisire adese-ori n'ar pôte aduce o judecată conform stărci conștiinței lor adevărate.

Din al nostru punct de vedere mai importantă a fost vorbirea deputatului Șerban la acest obiect, carea o și publicăm în totă integritatea ei.

Deputatul Dr. Nicolau Șerban:

Onorată Casă! Înainte de a trece la motivarea pe scurt a modifițațiunei ce voui înainta la secțiunea prezentă, să-mi fie permis a adauge câte-va observări la cele țise de Stimabilul meu condeputat Polonyi Géza în sedința de Sâmbătă.

Stimabilul meu condeputat Schreiber Frigyes tot la această secțiune a înaintat o modifițare, pe care dl deputat Polonyi Géza propune să fie respinsă, provocându-se la unicul argument: la idea de stat magiar. Să-mi permită dl condeputat o scurtă întrebare, nu adresată însă dînsului, ori

cât îi apreciez facultatea, ori cât îi apreciez talentul juridic, ci Prea-Stimatului Domn ministru de justiție, séu dacă nu el e forul competent, atunci Prea-Stimatului D. ministru-president, ca aici, în plenul Casei, să ne explice pe scurt: ce e aceea, idea de stat magiar? (Ilaritate). Declar, Onorată Casă, că provocarea la această idee de stat magiar nu datéză de ađi și nu rêsună atât de pe bancele opoziționale, ci mai mult de pe bancele guvernamentale; de câte-ori stimabilul guvern nu-și pôte motiva cu nici un drept, cu nici o echitate purcederea, acțiunea, atunci scurt și simplu se provocă la această idee de stat magiar. Celelalte naționalități, luând aci și pe Sași, cari sunt aici în tabăra guvernului și a partidei liberale, mai cu sêmă se înfîoră de această idee de stat magiar. (Strigări din drepta: Pentru-ce?) Și se credeți Stim. Domni deputați, că provocarea la această idee de stat magiar în viță dă ansă la multe neînțelegeri și ură. Dacă stimabilul guvern sub această idee de stat magiar înțelege, că naționalitățile conservându-și limba, datinele, să rămână credincioase acestei patrii, legilor acestei patrii, Regelui, atunci în înțelesul acesta o primescși eu și o primescși ele. (Mișcare). Ori-ce afirmațiune contrară, ori-ce tendență contrară la această, a aflat în viță cea mai mare opozițiune și va afla și în viitoriu.

Eu, Onorată Casă, numai un singur stat ideal cunosc, acela, care atunci s'ar înființa, când St. guvern ar urma exemplului lui Solon, care a țis: „Eu nu am dat cele mai bune legi athenienilor, ce se pot închipui, ci cele mai bune, ce le pot suporta“ și ar țice: „Noi nu am dat țerii cele mai bune legi, ce se pot închipui, ci cele mai bune ce le pot suporta spre mulțumire generală și fericire toți cetățenii țerii fără deosebire de religione și naționalitate, și pe cari legi le-ar și ține. (Strigări din stînga: Acela e lucrul principal.)

Trecînd, Onorată Casă, la motivare pe scurt a modifițațiunei mele ce voui înainta, află de necesar a aminti cuvintele ce le-a rostit P. St. D. ministru de justiție la motivarea proiectului de lege despre judecătorie cu jurați: „Legea această fundamentală despre egala îndreptățire a naționalităților“ — lege fundamentală — o ține pentru viitoriu și proiectul, la a cărei schimbare nici un feliu de cauză politică nu este; din contră tôte sunt pentru susținerea ei“. Cred ceea-ce țice P. St. D. ministru de justiție, și așa cred, că și D-Vóstră credeți, pentru-că am înaintat la atăta în acest stat constituțional și sub aceste guverne liberale, (ca să scim) că există o lege pe care o a adus legislațiunea cu concursul seu, pe care o a asigurat cu onóra sa, și pe care regele o a sancționat cu cuvîntul seu maiestatic și din care lege P. St. guvern nici o parte nu execută.

După-ce într'un stat constituțional este o absurditate a aduce legi și acelea a nu le respecta și execută, fiindcă această contrațicere constituționalismului: voui avé ocaziune a mă ocupa la alt loc cu această, căci nu

mă provoc la alta, decât érași la ședința de Sâmbătă. P. St. D. ministru de justiție între aprobările, ca să nu țic între exaltarea partidei sale, cu mare pathos a țis acestea: „independentența, autonomia (Ilaritate la stînga și la stînga extremă), aș pôte țice renitența, este în sângele poporului magiar; nu există aceea putere, care i le-ar pôte stîrpi“. Acum dară, Onor. Casă, dacă și P. St. D. ministru de justiție este magiar, aibă atăta curaj și mîrgă la Majestatea Sa — nici nu trebuie să facă excursiune la Viena, e aici în Pesta — mâne în cetate și să țică M. Sale: „Regele meu majestatic! Este aici în Ungaria între altele multe o lege, pe care guvernul înțelept al Majestății Tale o a adus la 1868 la dorința Majestății Tale și spre fericirea popórelor, și din care noi guvernele liberale nu ținem nici un sêrman de ș. Legea această nu e bună, pofti-ți a o șterge!“ (Aprobării vii la stînga și la stînga extremă).

Dacă St. D. ministru va face această, atunci mă plec înaintea sîngelui seu, ér dacă nu o va face, atunci îmi voi lua eu ocaziune și-o voui face. (Ilaritate) Dar și până atunci, On. Casă, până când ar face d. ministru această, noi cel puțin să ne nisuiim, ca legile ce le aducem, să le aducem în concordanță cu legile aduse deja. Art. de lege XLIV din 1868, pe care P. St. D. ministru s'a îndurat a'l lua în apărare, în §§ 7, 8, 9, 10 și 12 vorbește totdeauna de limba de pertractare a judecătoriei.

Onorată Casă! Propun ca acolo unde se țice „limba oficiósă a statului“ în locul acesteia să se pună: „limba de pertractare a judecătoriei“. (Ilaritate și contrațiceri. Madarász Iózsef: Ce șiret!) Mai departe, On. Casă, cred, că în privința această toți suntem de o părere, că atunci când, urmînd exemplul legislativelor străine, luăm judecarea anumitor fapte, lucruri, din mâna judecătorului, care se ține cu rigóre de jus trictum și concedem această juraților, atunci cedăm ôre-care teren echității, jus aequum. Dar ca jurații să pôtă corespunde înaltei misiuni de a servi dreptății, la această prima condițiune e, ca juratul acela să înțelgă limba aceluia a cărui fapte și lucruri este chemat a le judeca.

După-ce, On. Casă, în patria această locuiesc trei milioane de români, cari așa cred, totdeauna au fost credincioși patriei și regelui (Ilaritate la stînga și la stînga extremă), de aceea, On. Casă, propun ca la finea acestui ș. să se pună cuvintele: „pe teritoriu locuit de români, în limba română“. (Ilaritate generală și contrațiceri la drépta și la stînga. Presidentul sună clopoțelul. S'auđim! S'auđim! Sgomot. Presidentul sună clopoțelul: Cerlinisce). Cuprințdînd acestea într'una, modifițațiunea mea în întregitatea ei ar suna astfel: (Cetesce).

Acestate le-am ținut de necesar să le țic, pentru-că dacă suntem cetățeni ai acestui stat, atunci suntem în drept a pretinde drepturi egale, și acum încă odată vî rog să-mi

Din Lipsea.

(Urmare).

II.

Impresiuni filologice.

Curios titlu!

El mi-a venit în minte cetînd deunăđi nisce impresiuni de călătorie. În multe puncte studiul filologiei se pôte asemăna cu o călătorie, adeseori fórte anevoiósă. Cu cât înaintezi în el, veđi tot mai multe lucruri nóue și primesci tot mai multe impresiuni.

Aceste impresiuni am de gînd să le strîng în câteva foiletóne, pe cari le voui pune pe sîrmele „telegrafului român“.

Pe la noi se scriu atâtea „studii“ și „observațiuni“ filologice, încât pôte o mică variație va delecta, când de astădată voi schimba aste titluri în „impresiuni“ în loc de „observațiuni“ și în loc de „studii“ în „foleton“, care ca și ori-care foleton — țin să o spun dela început — n'are pretenții de o valóre științifică.

Încă de când eram în gimnasiu cetiam tare bucuros studii filologice și mă decisesem să mă dedic filologiei românesci, mai ales că începusem să observ, că limba noastră conține cele mai bune doveđi despre latinitatea poporului nostru. Ca ori ce tinăr, plecai

deci cu multe și mari ideale la universitate.

Deodată cu biletul de inmatriculare primii și biletul de liber percurs în nóua mea călătorie și cu primul pas, ce l'am făcut peste pragul universității, începură să se îngrămădescă deja impresiuni peste impresiuni în sufletul meu. Dar nu erau nici decum plăcute aceste impresiuni. Căci noțiunea pe care o avém eu despre filologie, nu era nici decum aceeaș cu a profesorilor dela universitate, cari nu vedeau ca mine în filologie numai o cheie cu care să poți descuia tainele folclorului, așa numitele „descoperiri mari“ și ale literaturii, ci filologia era pentru ei o sciință independentă. Ôre întregi îi auđiam prelegînd despre o singură literă și nici măcar odată nu exprimau cuvîntul de folclor séu numele vre-unui poet. Eu cređusem, că am să mă suiu într'un balon, care mă va ridica dîntr'odată la înălțimile munților, și când colo îmi luasem bilet pentru o călătorie pe jos, trebuia să urc munții în sudóra feții mele și să îmi răsesc piciórele de bolovani. Dar în schimb avém și avantajul, că mergînd tot pela margini de prăpăști, am învêțat să umblu singur, și pășind încet în sus, nu mi-au scăpat din vedere miile de frumșeți ascunse în ungherile codrilor, pe cari de pe balon nici nu le-ăș fi zărit.

Sunt aproape doi ani de când am început călătorie, și din ce pășiam mai departe, din ce mă dedai cu strapațele ei și căștigai tot mai multă plăcere pentru ea. Când privese acum în urma mea, mă spariu ce puțin drum am făcut. În balon l'aș fi urcat într'un cias pôte. Sus se înalță încă colosale masse de munți. Dar chiar pentru asta mă bucur, căci sciu, că astă călătorie, devenită mie atât de dragă, e mai lungă decât o viață omenescă, că voi avé încă ce să urc, cât mă vor duce piciórele. Și acum ele mă duc mai sigur, loviturile bolovanilor nu mă mai dor, căci pielea mi s'a îngroșat în țalpi.

Fie-mi permis, ca să i-au rînd pe rînd pe cele mai însemnate dintre impresiunile acestei călătorii și să le analizez. Voi rămănea și mai departe pelângă comparația de mai sus.

Cea dintăiu expresie și cea mai durerosă a fost, continua lovire de bolovanii din drum.

Când iese tinărul din gimnasiu, umblă cu ghetete subțiri, cari sunt mai mult ca o poleială pe picior, decât ca o înbrăcăminte. Din tôte studiile a luat câte ceva, din nimica însă mult.

Gimnasiile nóstre, spre fală trebuie să o spun, nu stau de loc în urma celor ger-

mane și dacă pe ici pe colo un abiturient de ai noștri trebuie să recunoscă celor germani întéetatea în cunoștințele limbelor slave, sunt alte multe puncte unde el e cu mult mai progresat.

Totodată luăm dela gimnasiu o bună porție de iubire de ním și de limbă. Se cresce în noi onul și Românul totodată. Cât de mare importanță are această împrejurare asupra întregei nóstre vieți, nu trebuie să o accentuez aici, căci ea se înțelege de sine. Cu toții scim ceea-ce e sigur, că ne tragem dela Romani, ba scim încă și mai mult decât ceea ce e sigur, că am fost pururea în ținuturile în care stăm astăđi.

În idea această am crescut mari. Și să-mi se ierte drastica asemănare — această fală națională e ca un lustru, pe ghetetele cu cari pășim la universitate.

Când trecînd dela gimnasiu la studii mai înalte îți începî anevoiósă călătorie, ghetetele cele subțiri se rup la locurile cu cari ai să calci pe drum și trebuie căpțușite din nou. Și în curînd te convingi încă de un lucru: pentru o călătorie pe munți nu sunt potriviti păpușii lustruiți cu lac.

(Va urma).

primiți modificarea. (Contrațiceri. Președintele sună clopoțelul).

Deputatul Dr. Șerban i-au răspuns mai mulți deputați, se înțelege toți soviniști, căutând a-l face ridicul, a-l persifla și a-l face odios înaintea patrioților soviniști magiari, ceea ce însă nu le-a succedat. Ministrul Erdélyi în răspunsul ce i l-a dat imediat, dice, că dacă s'ar primi modificările propuse de Schreiber și Șerban, s'ar ataca legile din 1844, cari decid, ca limba la judecătoria să fie limba magiară. Ce-i drept atunci era vorbă numai de judecătoriile cele mai înalte, căci judecătoriile de prima instanță erau încă judecătoria municipale, dar de 30 de ani încocce praxa neștirbită este, că în Ungaria limba de legislație a fost totdeauna numai limba magiară. Nu primesc modificările.

La întrebarea deputatului Dr. Șerban, că ce este aceea: idee de stat magiar și cum o înțeleg dd. ministrii și ceilalți magiari, ministrul Erdélyi răspunde, că nu crede să fie în parlament cineva, care ar avea lipsă de explicație la înțelegerea acesteia (Aprobări). Sum convins, dice ministrul Erdélyi, că și însuși dl dep. Șerban este în curat cu această. Cu această numai aceea nu sunt în curat, cari își caută fericirea nu în Ungaria și în instituțiile ei. (Așa e!). Numai atâta am voit să răspund, încheie dl min. Erdélyi.

Poftim răspuns dela un ministru de justiție!

E de însemnat, că înainte de ministrul Erdélyi a reflectat la vorbirea lui Șerban, și Lukács Gyula, carele dice, că dacă Șerban vrea să știe ce-i aceea ideea de stat magiar, trunđerescă istoria. Românii totdeauna au luptat în contra acestei idei și nu e mirare, că aceia, cari alergă cu plângerile lor la Berlin și Viena, nu o cunosc.

Dr. Șerban: Ministrii D-Vostre alergă mereu la Viena, noi numai odată am fost. (Mare ilaritate la stînga.)

Incolo ședința a decurs cu foarte puțin interes.

Din România.

Diua de 10 Maiu în București a fost sârbată ca în toți anii după programul obișnuit. Stradele erau frumos împodobite. Pe căile principale circula lume imensă de cetățeni. La orele 10 și jumătate s'a început sârbarea la metropolie, unde s'a celebrat liturgie din partea I. P. S. Sale metropolitului primat, fiind de față la serviciu și M. Sa Regele și Regina împreună cu înalta Lor suită. După serviciul divin M. Sa urmat de statul seu major a luat drumul spre universitate. Aici în fața statuii lui Mihaiu Vitezele s'a făcut defilarea trupelor. M. Sa era încongiurat de generalii Berendei, Vlădescu, Barozzi, Brătianu, Vardiadi, patru adiutanți și de toți atașii militari străini. Alt. Sa Principele Ferdinand — bolnav fiind — n'a luat parte la defilare. După defilare M. Sa Regele și Regina, împreună cu întreaga Curte s'au dus la palat. Sêra stradele și mai multe edificii au fost iluminate.

Alegeri în balotagiu. La balotagiul dela Ploesti întemplat Duminecă, candidatul liberal Ciresanu a obținut 287 voturi, 6r candidatul conservator N. Filipescu 215. A reușit deci candidatul liberal. La Văsluiu cand. conservator D. Donici a înrunit 40 voturi (ales), 6r' candidatul guvern. Basterhi 38. —

Noutăți.

Moralitatea în opera maghiară. Intendantul operei maghiare din Budapesta, baronul Nopcsa Elek întrebunțeză pe balezistele și cântărețele dela operă și pentru petreceri înmorale de dragoste. S'a descoperit adevărat, că numitul intendant arangiază petreceri de cele mai scandalose, la care invită pe domnișorele dela operă și multime de magnați tineri. Fetele, cari se supun și fac cheful infect al șefului lor, sunt plătite mai bine, 6r cele oneste sunt nevoite să-și caute de drum, chiar și dacă ar fi cele mai talentate. Afacerea această scârbosă a descoperit-o prima balezistă a operei, Müller Katicza, pe care sub cuvânt că ar fi „bêtrână”, a dat-o afară Nopcsa. Müller K. a venit apoi, și pe calea publicității a descoperit fărădelegile revolta-

tore ale intendantului, constatând, că șeful i-a dat drumul pentru-că ea a fost onestă, și nu pentru-că a fost bêtrână. Müller K. adevărat, în loc să satisfacă dorinței șefului, a avut curagiul să-i spună în față aceuia fărădelegile ce le comite. — Chestia scârbosă a lui Nopcsa se discută și acum pe larg în foile magiare. Se descoperă adevărat în totă golătaea lor, mulțimea de fapte infecte ale dlui baron Nopcsa. În parlament încă s'a adus chestia pe tapet; un deputat din opoziție adevărat a făcut interpelație în afacere, ministrului de interne. Ministrul încă n'a răspuns la interpelare, dar a însărcinat pe unul dintre consilierii ministeriali, să pornescă cercetare disciplinară în contra năbădăosului intendant.

După scirile, ce sosesc ađi, scandalul din chestiune se pare a fi terminat, și încă în chip surprizător de favorabil pentru intendentul înrminat. Huszár, consilierul ministerial încredințat cu pornirea cercetării disciplinare în contra lui Nopcsa, și-a terminat activitatea. După ascultarea lui Nopcsa și a balezistelor, cari au participat la supeuri, Huszár a constatat, că Nopcsa, în calitate sa de intendent n'a săvârșit nici un fapt excepționabil. Cu această s'a terminat cercetarea. — Auđind Nopcsa despre rezultatul cercetării, a adresat ministrului Perczel o rugare, în care făcând provocare la cercetarea pentru el cu favorabil sfârșit, săvârșită de Huszár, — din îndemnul de a scăpa atât instituțiunea respectivă, cât și persoana sa proprie de atacurile inimicilor, — și dă demisia din postul de intendent. Țilele acesteia ministrul Perczel va răspunde la interpelația lui Visontai în chestia această.

Diua de „Constantin și Elena” în Brad. Sfinții Constantin și Elena sunt patronii gimnasiului nostru ortodox român din Brad. Diua acestor sfinți o sârbăză în fiecare an gimnasiul pomenit în chip deosebit. De astădată, — după cum aflăm din „Revista Orăștiei”, — diua amintită va fi prăznuită și mai splendid ca în alți ani. Protopopii Hălmaagiului și a Șiriei adevărat, îndemnați de însămnătatea culturală a institutului nostru din Brad au promis, că vor veni și dânsii pe diua pomenită, aducând cu sine inteligență multă din acele părți, spre a ridică însămnătatea diilei, și un cor de 40 de persoane din comuna Cil din Bănat, care sub conducerea unui țeran din Chiseteu va da un concert. Venitul concertului e destinat „Fondului pentru convicit”.

Kneipp n'a murit. Seirea adusă, acum pentru a treia oară, de unele foi germane despre mórtea lui Kneipp, și înregistrată și de noi, se desminte prin o telegramă din Wörishofen. Kneipp se află mai bine.

Programul examenelor anuale dela școlile din protopresbiteratul gr. or. al Sêliștei la finea anului scolar 1896/7: Gurariului: 20 Maiu. Alămor: 21 Maiu a. m. Topârcea: 21 Maiu p. m. Aciliu: 22 Maiu a. m. Amnaș: 22 Maiu p. m. Mag: 24 Maiu a. m. Sêcel: 24 Maiu p. m. Sibiel: 25 Maiu. Cacova: 27 Maiu. Tilișca: 28 Maiu. Galeș: 29 Maiu. Vale: 30 Maiu. Sêliste: 22, 23 și 24 Iuniu.

O școlă trăsniță. Asupra comunei Țesöd s'a descărcat diilele trecute o furtună turbată. A trăsniț de mai multe ori. Fulgerul a lovit și în școlă, în care se aflau trei băeți. Unul a murit la moment, ceilalți au primit rane primejdiöse.

Congres internațional de femei se va ținea în luna lui August a. c. în Bruxelles, organizat de „Liga belgiană a dreptului femeilor”. Congresul vrea să dobândească pentru femei drepturi civile și economice. Vreau adevărat femeile, să fie martori în actele civile, și să facă parte din consiliile de familie, de a fi tutore etc. vosesc dreptul de a îmbrățișa ori-ce profesie, dreptul de a dispune de economiile lor, egalitate de salar, dreptul de a alege și a fi alese în tribunalele de comerț și consiliile de industrie.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere anunță tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trecerea la cele eterne a preaiubitei lor: soții, mamă, fca, noră,

soră și cumnată: *Rosalia Duma* n. *Justian*, carea după un morb greu, împărțășită fiind cu sfințele sacramente ale muribunților, ađi la 4 ore p. m. și-a finit cursul vieții în al 24 an al etăței și al 7-lea al fericitei căsătorii.

Rămășițele pămêntesci ale scumpei noastre defuncte se vor aședa după ritul bisericei greco-orientale spre eternul repaus Marți în 13/25 Maiu la 1 oară p. m. în cimiterul bisericei gr.-or. din Jabenita

Jabenita 10/22 Maiu 1887.

Vasile Duma, preot gr.-ort. ca soț, Georgiu Edeosiu, Maria, Eugenia, ca fi. Teodor și Maria Justian, ca părinți. Georgiu și Aurelia Duma, ca socrii. Aurel, Emil, Valer Justian, Amalia Justian cu soțul Simion Pintea, Alexandru Șuteu, cu soția Sofia n. Cinteșan, Ana Șuteu, Ioan Duma, cu soția Ana n. Rus. Ana Duma cu soțul Ioan Mihăilașu, Maria Duma cu soțul Simeon Cenger, ca frați, surori, cumnați și cumnate.

Tinerimea universitară maghiară a pornit mișcare în contra urcării cotei. În o adunare, care vor ține-o diilele aceste, studenții universitari magiari vor protesta în chip oficios în contra urcării cotei, și vor hotări și în privința atitudinii, ce vor lua cu prilegiul desbaterilor în parlament în chestia cotei.

Inecat. Din Porcesci ni se scriu următoarele: Luni în 5 Maiu st. v. locuitoriul din comuna Porcesci, Ioan Deneșiu (hodie) în vîrstă de vreo 30 ani, fiind angajat de a trece cu corabia preste Olt, la trecătoarea Porcesștenilor aflătoare lângă Boița, trecând pela 2 ore după amiazi unele care, aprôpe de țermul drept al Oltului, a fost aruncat de lanțul corabiei în Olt, așa încât l'a luat apa și l'a dus pe sub corabie. După luptă grozavă cu valurile Oltului, slăbit de putere a fost tras de apă în un vârtej unde s'a și înecat. Cadavrul a fost găsit de niște locuitori din Porcesci încă în diua aceea cătră sêră și tras cu cârligele afară, după aceea l'au adus la locuința sa, de unde a fost înmormântat Miercuri în 7/V în cimiteriul din loc.

Incendiu mare în Pesta. Diilele trecute a izbucnit un foc teribil în fabrica de ferărie a lui Fodor B. în Pesta, Kulső Váci utca. Focul s'a răspândit cu iuțelă atât de grôznică, că nici muncitorii cari erau în fabrică n'au putut să scape de vreme din primejdie; 6 dintre ei au cădut jertfa flăcărilor, mai mulți inși au fost răniți greu.

Clopoțele dela gări se vor scôte din us și în statul nostru, începând dela 1 Iunie n. a. c. Semnul de plecare de atunci în colo se va da prin strigări și prin clopoțele electrice.

Invitare. Corpul învățătoresc dela școlă greco-orientală română din Tilișca invitată cu totă onôrea la „maialul”, ce l'arangiază cu elevii acelei școle Duminecă în 18/30 Maiu în „Arini Gruului” — pe toți binevoitorii școlii române. La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ține în edificiul școlii.

Inceputul la 1 oară p. m.

Onoratul public este rugat a se considera prin această de invitat, de ore-ce invitări speciale nu se fac.

Oferte marinimöse în favorul acelei școle se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică.

NB. În paușă va avea loc o mică producțiune declamatorică-musicală.

Tilișca, în 12/24 Maiu 1897.

Corpul învățătoresc.

Bibliografie. A apărut: „Notiță despre viața și activitatea politică și literară a lui Ioan Ghica” de George Adamescu, prof. la gimnasiul „Sincal”. București, editura libr. C. Müller, Pasagiul român 53. Prețul 50 bani.

— „Familia”, Nr. 19 cuprinde: Henrik Ibsen, studiu critic, de Sextil Pușcariu. — Parmeno, comedie în 5 acte, de P. T. Africanul, trad. de G. Coșbuc. — Primăvera, poezie de Fr. H. Pop. — Patriarhi, metropoliți, episcopi greci în țerile române și în deosebi în București, de G. I. Ionnescu-Gion. — Cugetări, de Elena din Ardeal. — Blăstămata-trad. din grecesce, de Mărióra G. Murnu. — Doine de pe Crișul negru, de

Ios. Stanca. — „Salon”: M. Aegea profil, de Simin. — Societatea pentru fond de teatru naț. rom., convocare la adunarea gen. în Orăștie pe 1/13 și a 14 Iunie a. c. — Ilustrațiuni: Henrik Ibsen. — Uniformele armatei grecesce. — Ianina. — „Literatură și arte”. — „Ce e nou?” — Calendarul săptămânei.

— „Fôia literară” Nr. 6: Logodna contelui Stuart, de L. R. Suci. — Poesii populare, culesse de Paul, — Doină cătănescă din Bihor, de R. — Dela Logoj, vorbe de petrecere, de O. — Aforisme (originale) de Ios. Groșorean. — Magdălina, poezie de Maria Cunțan. — Femeia necredinciosă, de I. Ch. — Cronica săptămânei: de la noi, din România, din străinătate. — „Literatură, artă și știință”. — Concurs de poezie. — Humor militar. — O ghicitoră. — Posta redacțiunii.

— Dela 8/20 Maiu a. c. începând, apare în București diarul intitulat: „Comerțul” (Finanțe, Bancă, Comerț, Agricultură, Industrie, Transport, Navigație, Lucrări Publice). Apare în fie-care Joi, sub direcțiunea unui comitet compus din diplomați ai școlilor comerciale și financiare, comercianți și industriași. Abonamente în țeră: 1 an 25 lei, 6 luni 12 lei.

Primul număr are în frunte portretul președintelui camerei de comerț din București: G. G. Assan.

„Școlul diariului e de a ține în curent publicul român cu tot ce are legătură cu bunul trai; de a fi folositor finanțelor, agriculturii, industriei și comerțului țerei, arătând în acelaș timp și străinătății României economice, în adevăratul înțeles al cuvântului”.

„Comerțul” apare în limba română și franceză.

Convocări.

Adunarea generală a II-a, a reuniunii învățătorilor români gr.-or. din despărțemântul Agniti, se va ținea Duminecă în 25 Maiu st. v. a. c. în localitatea școlii din comuna Nocrichiu.

La această adunare sunt invitați toți membrii ordinari și extraordinari, precum și toți binevoitorii și amicii cauzei școlare. Epitropiile parohiale sunt îndatorate a provede pe învățători cu diurn de cel puțin 1 fl. pe di, și paușal de călătorie.

Programa:

1. Participarea la serviciul divin, la finea căruia se va face invocarea Sântului Duch.
2. Adunarea în localitatea școlii, și deschiderea ședinței.
3. Constatarea prezenților.
4. Participarea la examenul ce se va ține cu elevii școlii greco-orientale din Nocrichiu.
5. Alegerea unei comisiuni pentru facerea recenziunilor asupra examenului și raportarea în ședință.
6. „Gândacul de Maiu”, lecțiune practică din istoria naturală de Ioan Popa, nv. în Nocrichiu.
7. Lecțiune practică din limba maghiară (declinarea unui substantiv de ton înalt și altul de ton afund) de Nicolau Nistor, inv. în Ghijasa-inferiôră.
8. Critică asupra operatului lui Fil. Dășoreanu: „Din neajunsurile învățătorului” de Ioan Savu inv. în Șulumberg.
9. Curenții.

Absențiile nelegitimate se vor pedepsi în sensul statutelor.

Fiecare membru se consideră prin publicarea acestei convocări în Tel. Român de invitat, căci invitări speciale nu se mai fac.

Din ședința comitetului ținută la Agniti în 9 Maiu 1897.

G. Borzea m. p., F. Dășoreanu m. p.,
președinte. notariu.

Domnii membri ai reuniunii învățătorilor români gr.-or. ai despărțemântului Sêliște sunt prin această convocati la adunarea generală a despărțemântului, ce se va ținea Vineri în 23 Maiu 1897 st. v. la 9 ore a. m. în edificiul școlii din Sêliste.

Program:

1. Deschiderea adunării prin presidiu și apelul nominal al membrilor.
2. Raportul comitetului.
3. Tema: „Ce poate face învățătorul pentru conservarea sănătății elevilor“.
4. Tema: „Declinarea substantivelor terminate în consonante, pe baza unei piese de cetire.“

5. Desbateri asupra modalității facerii examenelor și controlului învățământului.

6. Încasarea taxelor.

7. Eventuale propuneri.

Săliște, din ședința comitetului despărțământului, ținută la 8 Maiu 1897.

Dr. N. Maier,
președ.

A. Gogonea,
secretar.

Despărțământul Hațegului al „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din districtul Devei al arhidiecesei transilvane își va ține a doua adunare generală Mercuri în 21/2 Iunie 1897, în școala din Petrila (parochia de jos) la 10 ore a. m. Sunt poftiți prin această adunare, toți membrii despărțământului, precum și toți binevoitorii cauzei școlare.

Programul:

1. Cuvânt de deschidere, rostit de președintele despărțământului.

2. Lecțiunea a 14, „A 16“ din ABC-dariul magiar, de Francisc Koós și Vasile Goldiș, prelegere de Simeon Albu.

3. „Andrei bar. de Șaguna“, din Istoria Patriei, și

4. „Facerea lumii“, din Istoria biblică prelegeri de George B. Reitescu.

5. „Vaca“, prelegere practică de Ioan Cerbicean.

6. Cele 7 operații cu numerii dela 10—100 de George Șandru.

„Sarea“ prelegere practică de Iulius Valer Ioanovici.

8. „De unde provine sârăcia materială și în parte și cea morală a dascălului român“ disertație de Iulius Val. Ioanovici.

9. Încasarea taxelor restante și verificarea protocolului ședinței trecute și a acesteia.

10. Eventuale propuneri.

Potrivit adunării generale din 28 Martie anul trecut, domni învățători sunt rugați a și achita taxele restante la fondul reuniunii, despre ceea-ce au fost rugați și provocați

atât prin presidiu, cât și prin cassar cu circulare deosebite.

Petroșeni, la 6 Maiu st. v. 1897.

Avram Stanca Iulius Valer Ioanovici,
președinte notar.

Reuniunea învățătorilor români greco-orientali din despărțământul Făgăraș își va ține a doua adunare generală din anul acesta, Duminecă în 18/30 Maiu 1897 în comuna Dridif.

Conform §-ului 147 al Art. de lege XXXVI din 1896, comunele bisericesti vor plăti învățătorilor membri, cari participă la ședințele adunării, bani de drum (: cărașie:) și diurn de cel puțin 1 fl. v. a.

Program:

Ședința I.

1. Asistarea membrilor la serviciul divin și parastas pentru membrii decedați; invocarea ducului sânt și deschiderea adunării prin presidiu în biserică gr.-or. din Dridif — dela 9—11 ore înainte de amăzi.

2. Apelul nominal, încasarea taxelor restante, colectarea de cărți în favorul bibliotecii și alegerea comisiunilor pentru compunerea de notițe din singuraticile obiecte de învățământ cu privire la modul de propuneri și rezultatul obținut al aceloră cu ocaziunea examenului dela școala gr. or. din Dridif — dela 5—6 ore înainte de amăzi.

Ședința a II-a.

3. Asistarea membrilor la examenul final al școlii gr.-or. din Dridif — învățătoriu Vișarion Bica — dela 2—5 ore după amiazi.

1. După examen conferința didactică asupra rezultatului examenului, propuneri — dela 5—6 ore după amiazi.

Făgăraș, 2/14 Maiu 1897.

Nicolau Aron, Ioan Berescu,
președinte secretar.

NB. La cas de timp favorabil, va fi și excursiune, Joi, în 3 Iunie (22 Maiu) a. e. pe Surduc la vale spre România.

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Dela pôlele Retezatului, 3/15 Maiu 1897.

Domnule Redactor!

Cu 14 zile înainte s'a convocat sinodul protopresbiteral ordinar a marelui protopresbiterat al Hațegului pe ziua de Joi în sêp-

tămâna cea luminată când nu numai omenimea încântată în entuziasmul învingerii asupra iadului, dar și natura cu mulțimea fințelor sale se veselesc în zilele acestea luminate de învierea lui Christos, a Mântuitorului lumii.

Bucuria inimii în acea și era generală, căci membrii sinodului, din toate părțile tractului, însuflețiți de sfințenia cauzei se vedu în frumoasa piață a romanticului opid Hațeg.

Și într'adevăr! așa e! căci când părintele adm. protopresbiter pela 10 ore a. m. prin o vorbire din cuvinte alese și bine accentuate — deschise ședința sinodului în spațioasă biserică din Hațeg, afară de trei, toți membrii erau prezenți.

Semn prea invederat, că interesul general e la culme și poporul cu preoțimea mână în mână, uniți în cugete, uniți în simțiri lucră energie și cu succes întru realizarea aspirațiilor școlii și bisericii noastre.

De mult forțe, de când sinodul protopresbiteral nu a fost așa cercetat cu atâta interes ca acuma, semn, că după o veduvie de aprôpe 7 ani va fi sosit timpul, ca să se întregescă protopresbiterul în totă regula.

După deschiderea ședinței președintele administrator protopresbiter pune la ordine — după alegerea notarială — verificarea membrilor.

Pentru scopul acesta se aleg două comisiuni, una din cler: Ieronim Uieț, George Oprea și Petru Popovici cu mențiunea a cerceta actele membrilor din cler, ér pentru censurarea actelor electorale a membrilor mireni se aleg: Ambrosie Bêrsan, deputat sinodal, Moise Savu, jude regesc și Nicolae Sânzian.

După-ce comisiunile și-au terminat activitatea, redeschidându-se ședința, Părintele Petru Popoviciu raporteză, că actele electorale a preoților sunt în ordine și propune verificarea lor, asemenea referentul comisiunii mirenilor Nicolae Sânzian descopere: că actele din 20 cercuri sunt în ordine, ér din 4 cercuri sunt dificultate; propune deci verificarea membrilor a căror acte sunt în ordine și nulificarea alegerilor dificultate.

Primindu-se propunerile acestea sinodul se declară capabil de a lua concluse valide și astfel notarii interimali: Ieronim Vieț și Nic. Sânzian se declară de aleși definitiv, ér președintele pune la ordine „raportul presidial despre starea și aflarea protopresbiteratului în decursul anului 1896“.

Raportul protopresbiteral — care oglindă starea protopresbiteratului atât în celea școlare, cât și în celea bisericesti fiind compus cu precisiune, cu diligență și cu cunoștința de cauză, atât în ce privește starea clerului, cât și a poporului nostru, s'a luat cu mulțumită la cunoștință.

A urmat la ordine ameliorarea dotațiunii preoților, ajutorul de stat și alegerea comitetului și epitropiei protopresbiterale pe noul period, precum și alegerea unui membru în scaunul protopopesc.

În fine făcându-se o colectă pentru înmulțirea fondului protopresbiteral — părintele adm. protopresb. prin cuvinte alese mulțumesc prezenteilor pentru viul interes arătat și cu această ocaziune față de biserică și școala noastră, cari ne-au conservat cel mai scump tesaur „religiositatea și naționalitatea“. Cu aceste ședințe se încheie.

Dee Dđeu ca aspirațiunile și visurile noastre de aur să ni-se realizeze.

Ședința a decurs în ordine exemplară.

Să sperăm și sperând să credem în realizarea mărețului nostru viitor.

Sinodalul.

Din public. *)

Mulțumită publică.

Tuturor amicilor și cunoscuților, cari din incidentul morții neuitatului soț, tată, frate și cumnat

Ioan Șandru,

ne-au trimis condolențele lor, și cununile frumoșe, în deosebă M. O. Domn Romul Mircea, protopop, pentru frumoșă cuvântare funebrelă forțe bine potrivită, precum și domnilor preoți Șonieriu, Stoicoivits, Păcală și domnilor învățători din Sighișora, cari prin cooperarea D-lor am înălțat tristul act al înmormântării, le exprimăm pe această cale mulțumirile noastre.

Sighișora, 24/5 1897.

Intristata familie.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu este responsabilă.

Nr. 409/897

[70] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Rîusadului, protopresbiteratul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avé sê-și înainteze suplicile concursuale instruite conform normelor în vîgóre în termenul deschis, la subscrișul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 3/15 Maiu 1897.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 563/897

[68] 2—3

CONCURS.

În sensul ordinațiunei Preavenerabilului Consistoiu arhidieceșan dđto 26 Novembre 1896 Nr. 7731 Bis. prin acesta se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de classa a III-a Barghis tractul protopresbiteral al Agniete cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul „Tel. Rom“.

Venitele împreunate cu acest post dau suma de 433 fl. 40 cr. v. a.

Informațiuni mai detaiate se pot lua dela comitetul parochial din Barghis și dela subscrișul oficiu protopresbiteral.

Concurenți au sê-și asterne cererile concursuale instruite în sensul normelor din vîgóre în termenul deschis subscrișului oficiu protopresbiteral.

Nocrișiu, în 26 Aprilie 1897.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul par.

Nicolau Moldovan,
adm. protopresbiteral.

In prėjma examenelor!

Atragem atențiunea domnilor învățători asupra

scrisorilor (propise) de examen,

pentru scrierea română și germână tipărite în Tipografia arhidieceșană, în 2 colori (vênăt și galbin), pe hârtie forțe fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 1 cr.; 100 bucăți 70 cr. și porto postal.

Comandele din afară se execută imediat.

Librăria arhidieceșană.

Librăria Tipografiei arhidieceșane

recomandă publicului român iubitor de cele religioșe următoarele cărți bisericesti:

Acaftist bogat, legat fl. 1.25 fin legat fl. 1.60

* Acaftist bogat, simplu legat 60 cr. frumos legat 70 cr. in piele legat fl. 1.60 2.20

* Apostol, legat. 5.75

Biblia ilustrată, Testam. vechiu și nou, nelegată fl. 10 legată. 15.—

* Carte de rugăciuni, pentru tinerime, legată. —.15

Chiriadromion, nelegat fl. 10, legat 12.—

Evangelia, nelegată fl. 8, legată fl. 12, fin legată fl. 18, în catifea roșie 56.—

Hirotonier, pentru sfințirea de preoți, nelegat 2.—

Icôna Evangelistilor, pe hârtie —.50

Icôna celor 3 Ierarchi, pe hârtie —.30

Molitvelnicul bogat, nelegat fl. 4.30, leg. fl. 5, fin leg. fl. 5.50

Octoichul cel mare, nelegat fl. 17, legat 20.—

Octoichul mic, nel. 60 cr., legat 80 cr., fin legat 1.20

* Octoichul mic, legat. —.75

Orologion, (ciaslov), nelegat 60 cr., legat 70 cr., fin legat „ 1.20

Patima și mórtea D-lui Iisus Christos în versuri și icône, legată 1.—

Penticostariul, nelegat fl. 8, legat. 10.—

Psaltirea prorocului David, legată 60 cr., fin legată „ 1.—

Rânducla la sfințirea bisericilor, neleg. fl. 2, leg. „ 2.50

Testamentul nou, nelegat „ 1.—

Telcul Evangelistilor, nel. „ 1.—

Triodul cu Strajnicul, nelegat fl. 20, legat 25.—

Asemenea procură Librăria arhidieceșană la comandă ori-ce cărți bisericesti apărute în- și afară de patrie, pe lângă cele mai modeste provisiuni.

Notă: Cărțile însemnate cu * sunt tipărite cu litere latine.